კვირა, 16 აგვისტო 1915 წ. ფასი 10 კაპ.

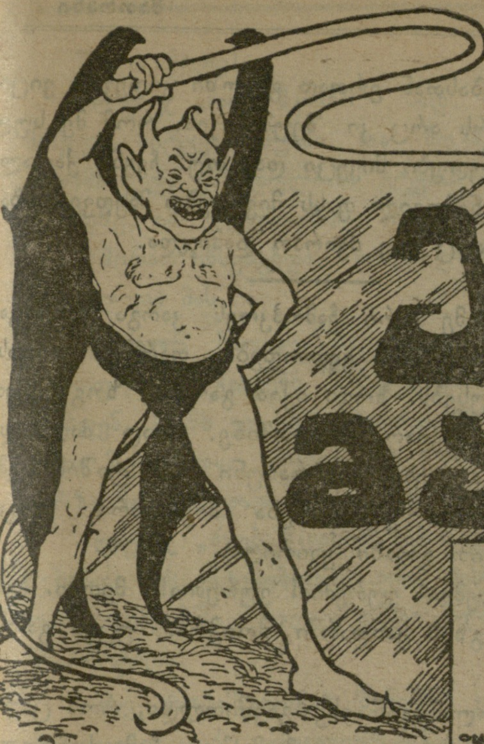

იუმორისტ. ჟურნალი

ეშმაკის მათრახი

№ 15

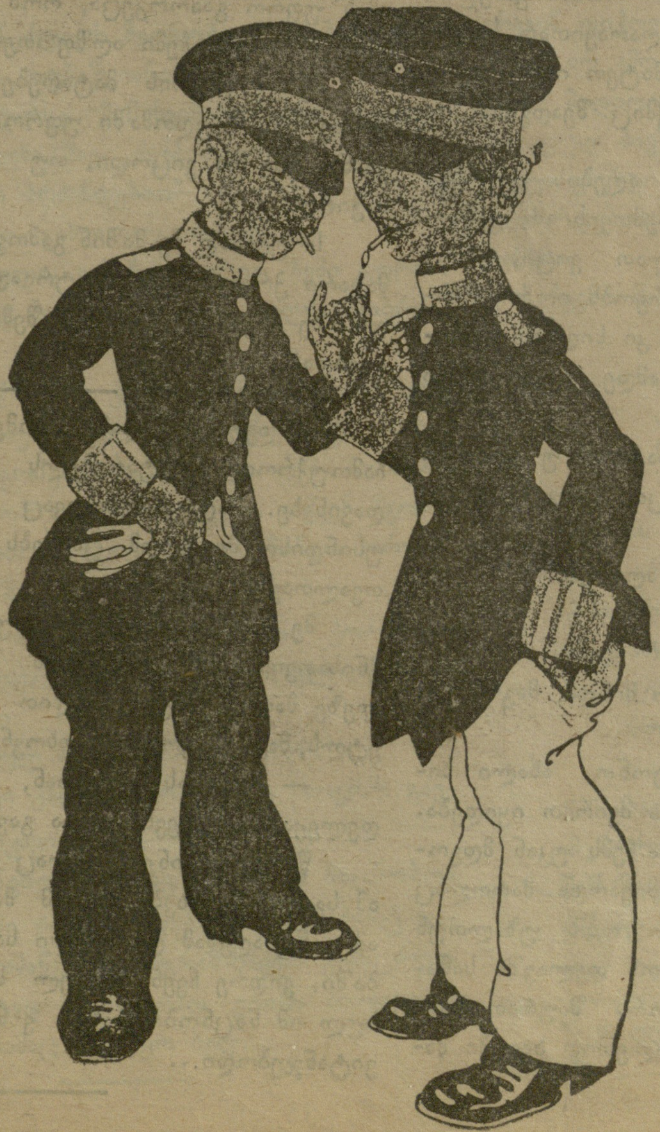

— ახლავე, დროიანათ უშველე. ვიდრე მამაშენს ჩასვამდენ, იქნებ დასცინცლო რამე, თორემ შემდეგ გვიან იქნება.

სამი დღე კახეთში.

შეიძლება ერთს და ორს არ დაუჯეროთ, მაგრამ როცა ყველა თფილისელი ქრონიკიორი ერთსა და იმავე დღეს აცხადებს მისდამო რწმუნებულ გაზეთის ფურცელზე:—კახეთის რკინის გზაზე უკვე წესიერი მიმოსვლა დაიწყოო; რაც უნდა კარგათ იცოდე მათი ბუნება, შეუძლებელი არ აგიყოლიოს საერთო ლაღადმა და... ცნობა არ დაიჯერო.

ასე დამემართა მეც, თქვენს უმორჩილეს მონას.

ვის უნდა სცოდნოდა ჩემზე უკეთ ქრონიკიორთა ვერაგობა, მათი გასაოცარი თანხმობა ყოველდღიურ ჭორ ების თხზვაში, მაგრამ ვაი ჩემს გულუბრყვილობას და პრესისადმი ბრმა რწმენას.

დავუჯერე და წავედი!

ჩემს ასე უცებ გამგზავრებას ხელი კიდევ ერთმა მოულოდნელმა გარემოებამ შეუწყო. წინა ღამით ვიღაც ქველმოქმედებმა ჩემი ოთახი გაჰქურდეს და ბინის დატოვება ახლა აღარავითარ საფრთხეს არ წარმოადგენდა! ამას დაუმატეთ ისიც, რომ პოლიციამ ქურდობის შესახებ ოქმიც შეადგინა.

პირველი მარცხი ბილეთის აღების დროსვე შემემთხვა. მართალია სკოლაში ჩემთვის არ უსწავლებიათ, მაგრამ მაინც ჩინებულათ ვიცი, რომ თელავი დუშეთის მაზრაში მდებარეობს იორის მარცხენა ნაპირზე. დუშეთის მაზრა კი სიღნაღის მოსაზღვრეა და მაშასადამე თელავამდე დიდი დიდი ასი ვერსი გზა თუ იქნება.

— ბილეთი ოთხი მანეთი და ხუთი უზალთუნი ღირს. გადმომძახა კასირმა, როცა დაზგაზე ერთი ფურცელი მანეთიანი დავდე.

— როგორ? თელავი სიღნაღის მაზრაშია და სიღნაღამდე ხომ ასი ვერსია?

— ნუ გვაცდენთ, ბატონო!

— მე არავისი შეცდენა არ მინდა, მაგრამ ეს როგორ არის, რომ თელავი...

— ხომ მოგეხსენებათ, ბატონო, ახალი ხილის ამბავი. ესეც ახალი გზაა და ძვირათ იყიდება. მამაშვილურის დარიგებით მითხრა ჩემს უკან მდგომა მოხუცმა და ენა მუცელში ჩამივარდა. მართლაც აპრილის დამლევს ერთი კიტრი ოთხ უზალთუნ ნახევრათ ვიყიდე, ახლა კი თითონ თელავში სანაქებო კურდღელაურის კიტრს ორს შაურათ მოგცემენ. ფული დავთვალე და ბილეთით ხელში მატარებლისკენ გავემართე.

მწუხარებასთან ერთად გულში კიდევაც ვიცინოდი. კასსირს არც კი შეუმჩნევია, რომ მე სულ ქაღალდის ფულები მივეცი და თუ ჩვენი ქაღალდის ფულის ნამდვილ ფასს მივიღებთ მხედველობაში ბილეთი არც ისე ძვირათ დამიჯდა.

რაც მესამე ზარი ჩამოჰკრეს კარგა ხანი გავიდა. მოუთმენლათ ველოდები ფარდის ახდას! ხალხი ფუსფუსებს. ზოგი იქით გარბის, ზოგი აქეთ გამორბის. მე ვეღარ მოვითმინე. რაც ძალი და ღონე მქონდა ფეხების ბრახუნი და ტაშის ცემა ავსტეხე. საერთო ყურადღება მიგიპყარი, როცა საზარელი ხმით გავაბი ყვირილი.

— ვურემია! ვურემია! ვურემია! მეთქი. ჩემთან რკინის გზის ჟანდარმი მოიჭრა. უცებ გამოვერკვიე.

სირცხვილისაგან ისე გავწითლდი, რომ ცალი ყური კინაღამ სრულიად მომეწვა. ჩემი სიწითლე იმან უფრო გაარკეცა, რომ ვერ გავამხილე ნამდვილი მიზეზი ჩემი აღშფოთებისა.

მე კი კახეთის მატარებელი ქართულ თეატრში ავრიე. შეცდომაში უფრო მესამე ზარმა შემიყვანა. აბა რა ვიცოდი, თუ აქ მეოთხე ზარი იყო საჭირო.

სრულიად მე მაშინ გამოვერკვიე, როცა უზარმაზარი ჭრელი გველი ტრიალსა და უდაბურ მინდორზე მიგვა.... (ყოველ შემთხვევაში არა ...ქროლებდა!).

იმ დილიჟანსიდან, რომელმაც ჩვენ გვერდი ჩამოუქროლა მეტარებელს ნაცნობი ქალის სახ დავინახე. რაღაცა კიდევაც დამიძახა, მაგრამ ი უსინდისო მეეტლემ ცხენებს გადაჰკრა და ეტლი თვალითაგან მიეფარა.

მე ბევრი ვეხვეწე კონდუქტორს ეთხოვა მემან ქნისათვის ცოტა ცეცხლის შენთება, რომ სათვ ლეზე მაინც მივდგომოდით ჩვენს წინ მიმავა ეტლს, მაგრამ ყოველი თხოვნა ამაო გამოდგა.

— აბა რას იტყვიან, ბატონო, ჩვენ რო დილიჟანს ავედევნოთ და გავუსწოროთ!

წარმოიდგინეთ, ახლაც არ ვიცი რას იტყვი ამ საგნის შესახებ, მაგრამ მაშინ გული დამწყვი ამ განცხადებამ და მთელი სამი საათის განმავლო ბაში, ვიდრე ჩვენ პირველ სადგურს მივაღწევდ სულ იმ ნაცნობი სახის ვინაობას ვიგონებდი ვიტანჯებოდი...

ორი ქალი!

ლურჯ „რუბაშკიანი“ სად. საკარეჯოში ჩამოჯდა. სიტყვა-პასუხსა და მოქმედებებში დიდი სითამამე და გაბედულობა ეტყობოდა. გეოგრაფიის მცოდნე, იმ ადგილების მიხედვით, რომლებსაც იგი ხშირათ ახსენებდა, უთუოდ გურულ ქალად ჩასთვლიდა მას.

სადგურ ბადიაურში, სადაც რუსის გლეხები და უფრო კი ქალები სასალდათო ბავშებს აცილებდენ, ჩვენს ვაგონში მეორე, შავ „რუბაშკიანი“ ქალი შემოვიდა. ლაპარაკის კილოსა და სახის იერზე მას უთუოდ კახურობას შესწამებდით.

ლურჯ „რუბაშკიანი“ შემოსვლისათანავე დააცქერდა მას. ეტყობოდა, რომ მეხსიერების შორეულ კუთხეებში რაღაც დიდი მუშაობა და ჩხრეკა სწარმოებდა.

შავ-„რუბაშკიანმა“ შენიშნა ესა და თითონაც რამოდენიმეჯერ აათვალიერ—ჩაათვალიერა მეზობელი.

— მე თქვენ ძლიერ მეცნობით! გაბედულათ შეეკითხა ლურჯ „რუბაშკიანი“.

— მეც სადღაც მინახვიხართ! არა ნაკლებ გაბედულათ უპასუხა შავ „რუბაშკიანმა.

— სადაური ბრძანდებით?

— ყვარული, გახლავარ. თქვენ?

— მე გურული. ოჰ ჩემი გურია, ჩემი გურია!

— თუ ეგრე მოგწონთ, აქეთ რაღას მობრძანდებოდით?

— რას იზამ დაია, ქმარს რომ გაჰყვები მერე ...მაგრამ ასე ძლიერ რატო მემცნაურება შენი სახე?

— მეც ვიგონებ, ვიგონებ და ვერ მომიგონია... ოჰ ღმერთო! თუ არა ვცდები, თქვენ მგონი ერთხელ შეგხვდით ამ შვიდი წლის წინეთ ორჯონიკიძის ქორწილში...

— უი, მართლა! რა შშვენიერი ქორწილი იყო, ბეჩა, შეხედე, სულ არ გამოცვლილხარ ამ შვიდ წელიწადში.

— შენც სულ იგივე დარჩენილხარ.

— რას ჩივი ქალო, ვერ ხედავ როგორ გავშავდი? ასეთი ვიყავი მაშინ...

მე დარწმუნებული ვიყავი, რომ ამ ნაცნობობის შემდეგ ისინი რაიმე ნათესაურ კავშირსაც გამოსძებნიდენ ერთმანეთში, მაგრამ იმედი გამიცრუვდა, რასაც ცოტად თუ ბევრად ერთმა მოულოდნელმა გარემოებამაც შეუწყო ხელი.

სულ სამიოდ ვერსი გამოვსცილდით სად. მელაანს. მატარებელს ფეხებში ჯერ კიდევ ნიჩბებით მიწას უყრიდენ, რომ უკან არ დაგორებულიყო. ორთქმავალი ისე მძიმეთ და გულიანათ ქშინავდა, გეგონებოდა ვინმე ქართველი მოლვაწეა, საზოგადო საქმეზე მომუშავეო. დიდის გაჭივრებით აიდგა ფეხი მატარებელმა და ჩვენც სიხარულით ცას ვეწიეთ, მაგრამ ამ დროს ვიღაც ჭირვეულმა ბავშვმა გზის პირად შაშვის ბარტყი დაინახა. გაბა ტირილი.

— დედილო ბალტი მინა, ბალტი მინა, ბალტი მინა!..

შეწრიალდა ხალხი. დედაც ძლიერ შესწუხდა. ვინ არ იცის, ჩვენი დედები ბავშვის აღზრდაში ახალ მიმართულებას ადგანან და მოზარდ თაობას ყოველივე სურვილს უსრულებენ. რაღა თქმა უნდა მატარებელი გააჩერეს. მხოლოდ ნახევარი საათი ვირბინეთ ბუჩქებში; ყველას უნდოდა თითონ დაეჭირა ბარტყი, მაგრამ ნადირობამ ამაოდ ჩაიარა. მშვენიერი ჰავა გულს გვიგრილებდა და წამოსვლას არავინ ფიქრობდა, რომ ერთ თფილისელ ვაჭარს საათი არ ამოელო. ის ახტალის ტალახებში საბანათ მიდიოდა და აბა რა ებარტყებოდა. რაკი ჭირვეულ ბავშვთან აღარაფერი გაგვივიდა, იძულებული გავხდი თელავში ასვლისა ირმის ბარტყი დავპირდებოდი, რაზედაც ის სიამოვნებით დამეთანხმა.

ჩვენი მატარებელი კვლავ დაიძრა.

ეშმაკი.

ბ რ ძ ო ლ ა *).

ღმერთს გეფიცებით, თბილისს რომ
საქმე არ მქონდეს საშური,
აქ დავრჩებოდი ამ ზამთარს,
იმდენათ მომწონს ხაშური.
ჯერ მარტო იგი რადა ჭლირს,
რომ შვაღამეზე წუხელი
თავზე დამესხა უეცრივ
ბაღლინჯო ასი ულელი.
ამ მტრის ქვეითა ლაშქარსა
წინ მოუძღოდა ფრთხილადა
რწყილთა მხედრობა გულადი,
ასე, ოცდაათ წყვილადა.

*) ეს ლექსი წაიკითხია ავტორმა ხაშურში გამართულ საღამოზე.

ჯერ დაწვრილებით დამზვერეს,
შემდეგ მეკვეთნენ მამაცათ,
ქვეითი უკან მოსდევდენ
ნელ-ნელა, კამაც-კამაცათ.
ომი გაჩაღდა სასტიკი,
ცენტრშიაც, ორთავ ფრთაზედა,
დახოცილ მტრისა გვამების
გადავდოდი მთაზედა.
მაგრამ რამდენსაც მოვკლავდი
(სწორეთ რომ გასაკვირია!),
ორი იმდენი მაშველით
ივსოდა ბრძოლის პირია!
სამი საათი ვიბრძოლე
ოფლის დამასკდა ღვარია,
მაგრამ არ იქნა, არ შედრკა
ბალლინჯოების ჯარია.
ვიკადრე უკან დახევა
ბოლოს, საშველათ თავისა,
და სამარცხვინო პირობა
შევიმუშავე ზავისა.
ბალლინჯოების მთავარ შტაბს
სიტყვა მივეცი სწორია,
გათენებამდე დავუთმო
მთლად ზურგის ტერიტორია.
დათანხმდენ, მყისვე დაიწყეს
გაღება ჩემი სისხლისა,
არ შემარჩინეს ძარღვებში
უმეტეს სამი მისხლისა...
ღმერთმა შეარგოსთ! თუმცა-ღა
ბალლინჯო მკაცრი მწერია,
მაგრამ მე მაინც ვუმადლი,
ეს ლექსი დამაწერია!

თაგუნა.

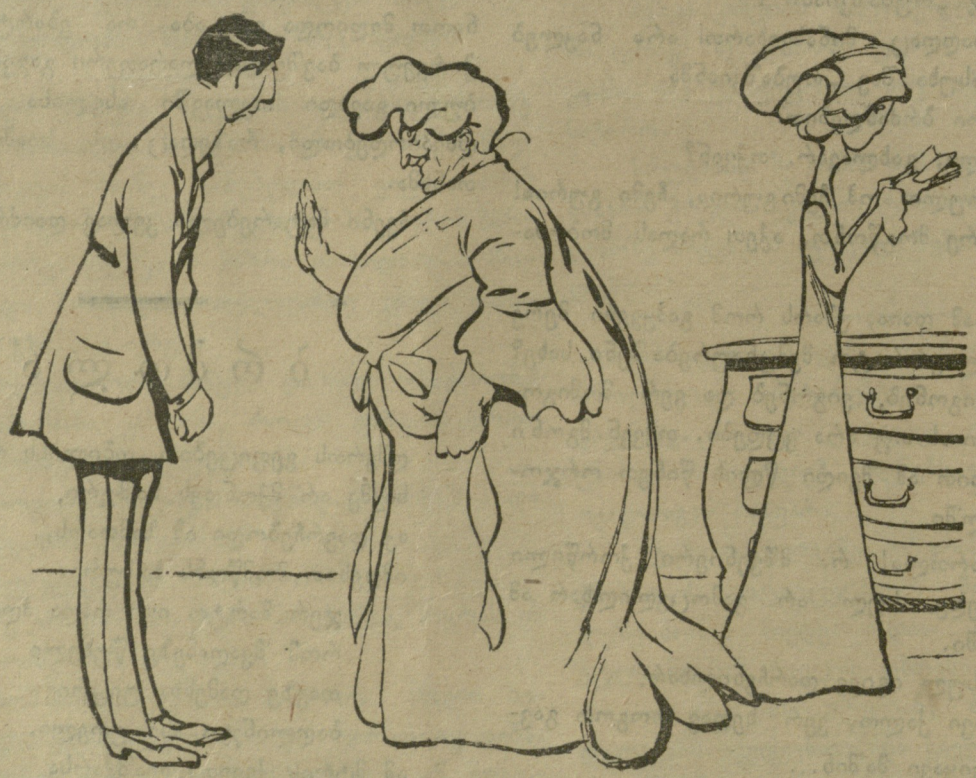

— როგორ მოგწონთ ჩემი ქალიშვილი!
— ცოტა გამხთარია.
— ოო, მაგისი ფიქრი ნუ გაქვთ. მაგხელობას მეც სწორეთ ხმელი ვიყავი.

წინადადება.

— კი მაგრამ შენ რამდენი წლისა ხარ?
— თოთხმეტის.
— არ შეიძლება. შენ ხომ შემოდგომაზე სალდათათ წაგიყვანენენ.

გურული ენა—კვიმატები.

გურიაში ენაკვიმატები ბევრი იყო და ზოგი მათგანი ახლაც ცოცხალია. მოსწრებული სიტყვა-პასუხის, ნაკვესის „ფინთიხით“ მთქმელი გურიის ყველა კუთხეში იყო. ზოგი მათგანი, მაგალითად მღ. ივანე მგელი-შარაშიძე, მღ. ნიკოლოზ ინწკირველი, თავ. სიმოვ გუგუნავა, თომა თოხაძე, ქ-ნი ატატო ბებურიშვილი (ეს უკანასკნელი დღესაც ცოცხალია) შაირ სიტყვაობით სწამლავდენ ათვალწუნებულ პიროვნებას. მათი ლექსები ხელიდან ხელში გადადიოდა, ზეპირად სწავლობდენ და ჩანგურზე აღიღინებდენ.

ჩვენ განვიზრახეთ ზოგიერთების მოსწრებული სიტყვები შევკრიბოთ და ჩვენს მკითხველებს გაუზიაროთ. რასაც ჩვენ ვერ მოვასწრებთ, იმედია სხვები მოათავებენ. სასურველია ხალხური იუმორის ნიმუში არ დაიკარგოს.

თავ. ვახტანგ გურიელი.

ამ წელში გარდაცვლილი ვახტანგ გურიელი ტკბილი მოქართულე, დარბაისელი და მოსწრებული თავადი იყო. მოგვყავს ზოგიერთი მისი ნაკვესები.

ვახტანგი და აგიტატორი.

ნეტარ ხსენებულ ცხრაას ხუთში ვახტანგი მიტინგს დაესწრო. ფაფარ აყრილი აგიტატორი ბრდღვინავს, შურის ძიებით გატაცებული მიმართავს ხალხს;—ამხანაგებო! მოვა დრო და ეს მუქთა ხორა თავად-აზნაურობა, დღეს რომ ჩვენი სისხლით ძღება, ჩვენი ნაოფლარით იკვებება, მუხლმოდრეკილი შეგვეხვეწება მაჭამეთ პურიო. მაგრამ ჩვენ პურის მაგიერ ქვასა და ლიოდს ვაჭმევთ...
—ვენაცვალე, ბატონო, მე იმ დროს! რაღა მინდა მეტი მანამდი თვარ მოვკდი. ჩემს კბილებს ახლა მოზელილი ლობიო ვერ დაუღეჭავს და თუ ქვაის დაღეჭას შემაძლებინებთ, მეტი რაღა მინდა!

რამოდენიმე პირის გასაგონათ ჩაილაპარაკა მწარე ირონიით ვახტანგმა.

ვახტანგი და „პატარძალი“.

იმავე სულ ცხონებულ წელს ერთ სოფლელ გასათხოვარ ქალიშვილს წისქვილში ახალგაზრდა მეწისქვილესთან შეუსწრეს. წისქვილის იდილია გამჟღავდა. მეწისქვილე საჯაროთ გაასამართლეს და გადაუწყვიტეს ქალისთვის მიეცა ოცი თუმანი და მოეკენჭა ათი საჟენი სასოფლო გზა.

ქალის ჭირისუფალმა „საუპატივრო“ 20 თუმანს თავისი წაუმატა. ქორწილი გაჩაღდა და ქალიშვილი გაათხოვა. დედოფალს მაყრათ ვახტანგიც ეახლა. შეზარხოშებული მაყრიონი სიმღერით მიდის დედოფლის ცხენი დაფრთხა, წაიფორხელა და დედოფალი კინაღამ ტალახში გადააგდო. ვახტანგმა უთხრა დედოფალს:

— ბატონო, რავა ღმერთი გამიწყრება, რავა დაგანებებ ტალახში ჩავარდე, მაგრამ რომ გიშველო, ხელი უნდა შეგახო და შენი ხელის შეხება 20 თუმანი ღირს; მაგას ვინ ჩივა, გინდა მეტი იყოს, მაგრამ ათი საჟენი გზის ჩემი ხელით მოკენჭა არ შემიძლია და რა ვქნა!.

ვახტანგი და კნეინა.

ვახტანგი და მისი სტუმრები ვიღაც ქალის ქებაში არიან. მოგეხსენებათ ქალის ყველაზე ვარესი შეურაცყოფაა მის გასაგონათ სხვა ქალის სილამაზის შექება.

საუბარს ყური მოჰკრა ვახტანგის მეუღლემ და ბრძანა: —რა გიკვირთ იმისი სილამაზე; იმ ხნის რომ ვიყავი მე მაზე ულამაზესი ვიყავი: — კი ბატონო, მარა ვინაა მაგის მოსწრე, ვის ახსოვს შენი ახალგაზრდობა!? იკვიმატა ვახტანგმა.

ვახტანგის ტოლუმბაშობა.

ცხრაას ხუთში „განურჩევად წოდებისა“ ყველანი სასოფლო გზას აკეთებენ. სხვებთან ერთად ვახტანგიც, თოხით მუშაობს. ერთობის ხალხი ერთობის სადილის საჭმელად დასხდენ. მუშებს ერთი გუდა ღვინო გამოუგზავნა სახლის მაინც და მაინც დიდათ არ საყვარელმა თავადმა (მ. ნ—ძემ). ვახტანგი ტოლუმბაშათ აირჩიეს. —ვიცი, ბატონებო, მე იმისთვის მირჩევ ტოლუმბაშათ, რომ ფინთის გამოგზავნილი ღვინო პირველად ვშინჯო, თვარა კაცს რომ გამოეგზავნა, მაშინ მე ხომ არ ამარჩევდითო!

პერპენდობილე.

შარადა

მე სანატრელათ არა მაქვს
გამბედაობა ზოგების...
და ჩვენი მკითხველისათვის
თვიც არ დამეზოგების.

—

მაშ მოდით, შუა გამჭერათ
ავტორი ამა შარადის,
(ცხოვრებისაგან ისედაც
განაწამები მარადის!)
რომ თავი ჩემი თქვენს შრომას
დაედოს სამირკველათა...
ბოლო კი გადაისროლეთ
სადმე შორს, მინდორ ველათა.

—

აწ კი გაჰყევით მყრალ ქუჩებს
ქალაქში, გინდა სოფლადა,
ძებნა არ გვინდა იმისა,
შორით რაც მოსჩანს სობლადა
შიგ ბუდობს მილიონობით
ბაქტერია და ბაცილა;
შმორისა სუნი აუდის,
ბაყაყებითაც ავსილია.
ორი ნიშანი თავიდან
ჩამოვაშოროთ სასწრაფოთ,
თუ გვინდა გზა ეკლიანი
ჩვენ დროიანათ გავკაფოთ.

—

მოვნახოთ ქორონიკონი
ათჯერ უფროსი ხუთისა...
(დრო დაგვჭირდებათ ამაზე
არა უმეტეს წუთისა!)
ის საოჯახო ნივთია,
ძუისგან ამონაქსოვი,
როცა ლოყებში შემოჰკრავ,
თოვლისა თეთრის დამთოვი.
უნდა გავკვეთოთ ეგ სიტყვა
უმეტნაკლებოთ, ორათა;
და ნაწილს პირველს სისწრაფით
თავზე დავეცეთ ქორათა.
მეორე მისთვის წავიდეს,
ის ჩვენ მკითხველად გვჭირია,

თუ ქართულისა ცოდნაზე
არ შეირცხვინა პირია.

—

აწ მომინახეთ ბალახი,
მშვენება გაზაფხულისა,
მტრედისფერ თვალებიანი
გამხარებელი გულისა,
რომ იმის ტურფა ყვავილით
დავაგვირგვინოთ შარადა,
რომელსაც ბალკანელები
ხმარობენ წარა-მარადა.

—

კატამ რო კუდი ასწიოს
ისიც კი ითხოვს ამასა...
ანდაზად მოგახსენებენ:
„მადა მოჰყავსო ჭამასა.

კოლო.

ბატონებო!*)

ეს ტაში და სიხარული თაგუნას, უბრალო ლექტორს, არ დაუმსახურებია და არც შეიფერებს. თქვენი პატივსიცემა საესებით ეკუთვნის იმ მეცნიერებას, რომლის შუამავლათაც მე ვდგევარ თქვენ წინაშე და რომლის უაღრესი სიყვარული ძვალში და რბილში გასჯდომია წალვერის პატივცემულ საზოგადოებას...

თქვენი უანგარო სიყვარული მეცნიერებისა გასაკვირველი არ არის და აი რატომ. ის ადგილი, სადაც თქვენ ამ ჟამად ცხოვრობთ, ისტორიულ ზემო ქართლის ფარგალში ადებარეობს, ხოლო ზემო ქართლი ანუ მესხეთი, მველ დროში, იყო აკვანი და კერა ქართულ კულტურისა, ხელოვნებისა და მეცნიერებისა. დროთა ულმობელმა ვითარებამ და უკულმართმა ბედისწერამ ხანგრძლივ შეაფერხა და დაახშო ზემო ქართლი კულტუდა, გარნა, აჰა, კვლავ გაჩაღდა მიმქრალი კერა და ხელახლა აღინთო ლამპარი განათლებისა ოდესღაც განთქმულ მესხეთის საზღვრებში!

ბაკურიანის წვერვალზე აიმართა ორი ტაძარი-მეცნიერებისა და ხელოვნებისა. პირველის ქუუმობა წილად ხვდა თქვენს უმორჩილეს მონას, თაგუნას და ბ-ნ კალე ქავთარაძეს, ხოლო მეორისა-ბ-ნთ ალ. წუწუნავას და ალ. ქარქაშაძეს.

განშორებულნი ყოველსავე მიწიერთან, განსპეტაკებულნი ამ ქვეყნიურ ვნებათაგან, გარეშემოზღუდულნი მთებითა და კლდეებითა, ჩვენ მივემსგავსებით იმ წმინდა განდეგილთა, რომელთაც დაუტევს წუთის სოფლის ცოდვილი ცხოვრება და დაემკვიდრენ აუვალ ციცაბო კლდის გამოქვაბულში.

გარნა, წალვერლებო! ჩვენ უთქვენოთ არარანი ვართ. თქვენა ხართ ჭეშმარიტათ ღირსეულნი მემკვიდრენი განათლების მოყვარულმესხებისა და თქვენი ცხოვრება და მოღვაწეობა გვაძლევს ჩვენ იმ მასალას, რომელთაგან გამომდინარეობს ჩვენი საოცარი მეცნიერული დასკვნანი.

აქ, წალვერის წიაღში, ირკვევა და წყდება ისეთი რთული საკითხები, რომელთა გაშუქებას და გადაწყვეტას ამაოთ ცდილობდენ დღემდე მსოფლიოს დიდებულნი მეცნიერნი.

განა წალვერის წარმტაცმა ბუნებამ არ აღაფრთოვანა და ააღერა ქნარი ერთი ჩვენი ნიჭიერი მგოსნისა, რომელმაც საოცარი სიმარტივით მოსჭრა სქესობრივი საკითხი თავის მშვენიერ ლექსში „წამო ტყეში, ტყეში წამო“?

მართალია, აღმოჩდნენ ისეთი მეცნიერები, რომელნიც თავისებურათ განმარტავენ მგოსნის მიერ ქალწულთა ტყეში მიპატიჟებას და ამტკიცებენ, თითქოს ავტორს წალვერის ტყეების ფლორისა და ფაუნის შესწავლა ჰქონოდეს აზრათ და, ასე ვთქვათ-ბოტანიკო-ზოოლოგიურ ექსკურსის შესადგენათ გა, ნეზრახოს კეკლუცთა ტყეში წაყვანა, მაგრამ ასეთი განმარტება ჩვენ ნაძალადევათ მიგვაჩნია: რალა მაინცა და მაინც მხოლოდ მდედრობითი სქესის თანაშემწენი დასჭირდა მამრობითი სქესის პატივცემულ მგოსანს ადგილობრივ მცენარეთა და ცხოველთა შესასწავლათ?

მეორე მნიშვნელოვანი საკითხი, რომელიც თქვენ, წალვერელებმა, წამოაყენეთ და გადასჭერით კიდეც, ქიმიის დარგს ეკუთვნის.

მოგეხსენებათ, რა აუტანელი მდგომარეობა შეჰქმნა მთავრობის ვანკარგულებამ ღვინისა და საზოგადოთ სპირტიან სასმელების აკრძალვის შესახებ. ვერავითარი შიმშილობა, წყალდიდობა და სხვა სტიქიური უბედურება ვერ ჩააგდებს ისეთ განსაცდელებში ქართველ კაცს, როგორშიაც ღვინის აკრძალვამ ჩააგდო. არსად, არც ქალაქებში,

*) მეცნიერული შინაარსის სიტყვა, წარმოთქმული ავტორის მიერ წალვერის მოაგარაკეთა წინაშე.

და არც სოფლებში ღვინო აღარ იშოვება და საბრალო ქართველი კაცი, უიმისოდაც განაწამები და ღონე მიხდილი ლამის გაცოფდეს წყურვილისაგან. აი, ამ განსაცდელის დროს, ამ ეროვნულ უნუგეშობისა და უმწეობის დროს თქვენ გამოიჩინეთ თავი, დიდებულ მესხების მემკვიდრენო: დღეს მე დავრწმუნდი, რომ თქვენ მიგიგნიათ საშველება ღვინის ქიმიურათ შოვნისა და ისიც არა უბრალო ღვინის, არამედ „კახეთის" საზოგადოების უაღრესი მარკის ღვინისა. მართალია ეს, გენიოსურ აღმოჩენა თქვენ ჯერ ჯეროვნით ჩემთვის არ გაგიმხელიათ, მაგრამ ჩემმა მეცნიერულმა ალღომ უთქვენოთაც კარგათ იგრძნო, რომ ეს აღმოჩენა დღეს თქვენ ხელთ არის. მართლაც და: მე ვიცი, რომ მთავრობის განკარგულების თანახმათ წვეთი ღვინოც არ შემოუტანიათ აქა, მაგრამ ისიც ვიცით რომ მე დღეს თქვენ ნამდვილი წითელი კახური დამალევინეთ. მაშ საიდან გაჩნდა ეს მშვენიერი სასმელი, თუ თქვენ ქიმიური საშვალებით არ გიშოვნიათ იგი.

ქიმიის სამეფოში ასეთმა გამარჯვებამ თქვენ, ძველნო მესხებო, ჭეშმარიტათ დასთრგუნეთ ყველა დროის მეცნიერნი და აღემატეთ ისეთ ბურჯებს მეცნიერებისა, როგორიც არიან რამზაი, კიური რენტგენი და სხვები.

შემდეგი ფასდაუდებელი ღვაწლი თქვენი, პატივცემულნო წაღვერლებო, უნდა ვეძიოთ მედიცინის სფეროში. თქვენი ცდა ამ დარგში სწორეთ დიდ თავგანაწირავს, თავდადებას წარმოადგენს. თქვენ არა თუ თავი თქვენი შეგიწირავსთ მეცნიერების წმინდა საკურთხეველზე, თვით მომავალი, თქვენი მერმისი, მსხვერპლთა მიგიტანიათ და არ დაგიზოგავთ. მე დღეს ვნახე თქვენი მცირე წლოვანი ვაჟები, რომელნიც ისეთი გაფთრებითა და გატაცებით ეწეოდენ თამბაქოს, რომ მოხუცი ინგლისელის შურსაც კი აღძრავდნენ. ჯერ მე მეგონა (რომ, მაპატიეთ ასეთი ეჭვიანობა), რომ ეს 10—11 წლის ჭაბუკნი მხოლოთ თავგდებობისა და მოუვლელობის გამო ეწაფებოდენ ამ შხამიან ბალახის ბოლს, მაგრამ ეს შეუწყნარებელი ეჭვი წამშივე გამიქრა და მე მივხვდი რომ ეს თუთუნის მწეველი ბალღები ღირსეული თანაშემწეები არიან თავიანთ მეცნიერ მშობლებისა, რომელთაც შვილებიც კი გაუწირავთ მეცნიერების გულისთვის და ამათ მაგალითებზე უნდათ გამოარკვიონ თამბაქოს ძირითის, ანუ ნიკოტინის გავლენა ნორჩი თაობის ფილტვებზე...

თაგული.

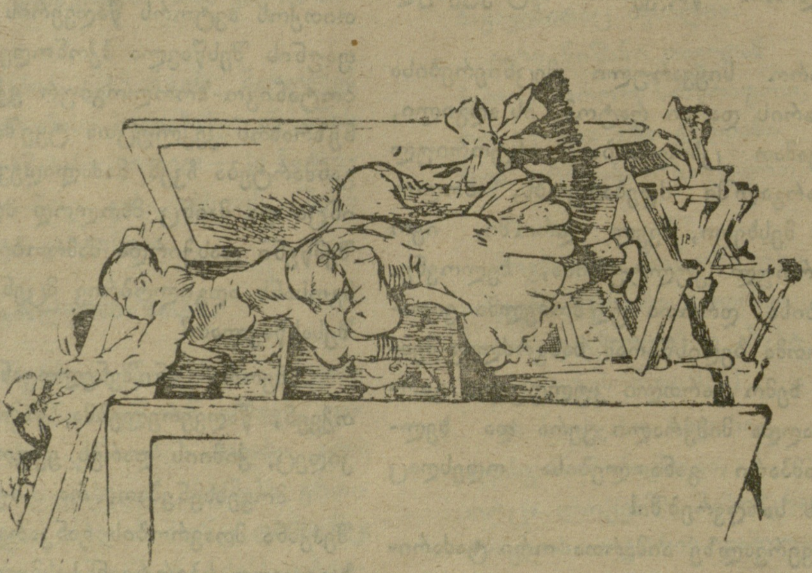

— ტყუილად კი არ ამბობს მამა რომ ცხოვრებაში ქალების დაუხმარებლათ ვერაფერს მივაღწევთ.

მტრეზის ზანაკში

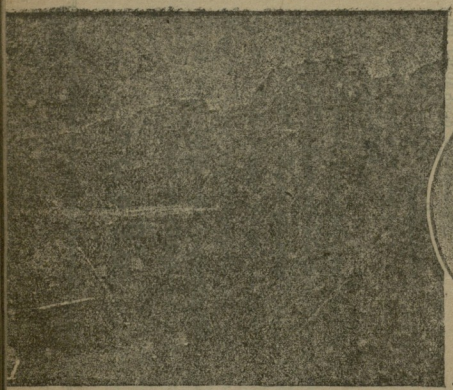

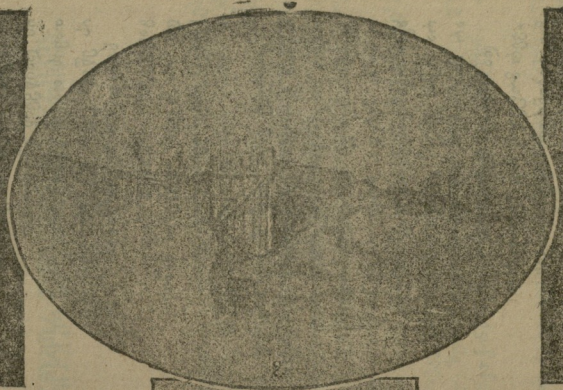

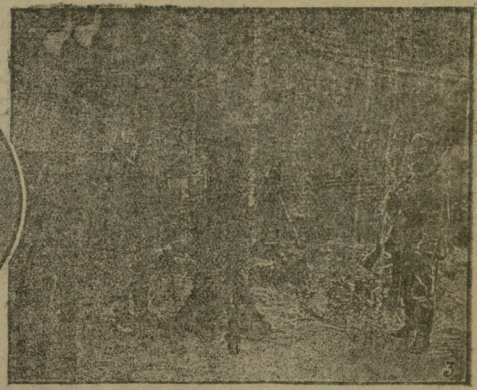

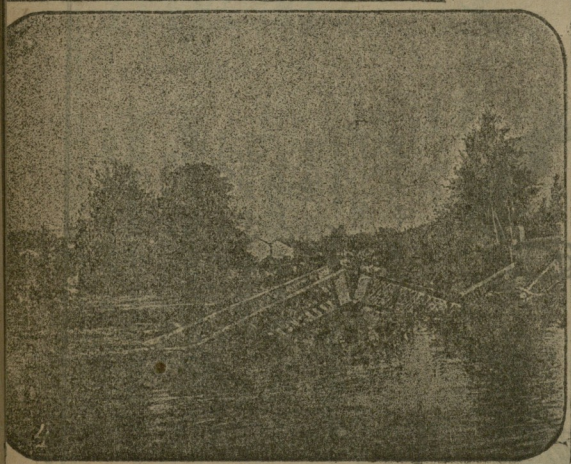

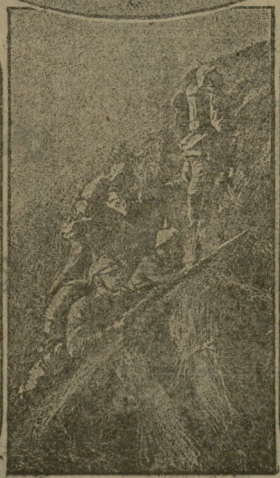

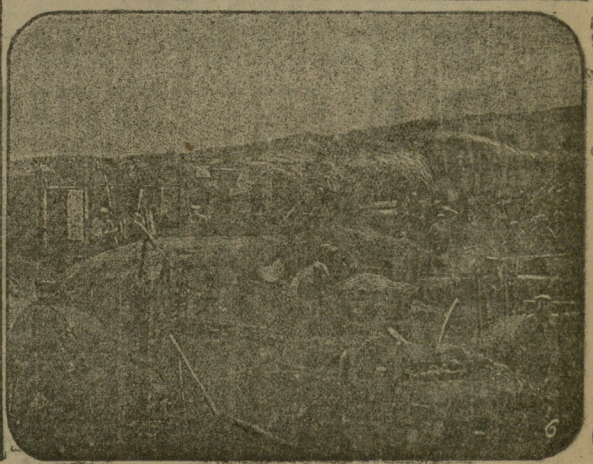

1) გერმანელთა სანგარი. 2) ოფიცრის მიწური. 3) საველე ტელეფონი. 4) გერმანელთა მიერ ანაფეთქები ხიდი.
5) გერმანელთა. საზვერავი. 6) დახურულ-დაფარული სანგრები გერმანელებისა.

არაკი.

(ალ. მ—შვილს).

რა თქმა უნდა მას, რომ გუნდა,
გუნდა ცომის, ანუ ღომის,
ან და სურვილების გუდა,
განდიდების, ბევრის ნდომის,
მოხაზული ერთ სხეულათ,
მოფარგლული ერთ საგანში,
მოსათმენი არსებაა,
თუ ეტევა თავის კანში.
მაგრამ როცა ამ კანიდან
ის დაიწყებს ამოძრომას,
თავის თავის განსაზერათ
ის ეწევა ცდას და შრომას.
სასაცილო ხდება მაშინ
გაფუყული ბაყაყსავით,
და მის ქცევას ალვწერთ მაშინ
ჩვენც კრილოვის არაკსავით.

—

ერთხელ ერთ კაცს ნიჭიერსა,
მაგრამ ჯორებრ უნაყოფოს,
თავის თავის წარმოდგენით,
ქვეყნის ბურჯს და ფილოსოფოსს.
მუშა შეხვდა, სოფლის მუშა,
ხელ-ფეხ დამკძდარ დაკორძილი,
რა თქმა უნდა, „ფილოსფოლოსს“
არ მოსწონდა შრომის შვილი.
და ამაყად შემოსძახა:
„ვერ მოუვლი მაგ ხელ-ფეხსო!
მაგ სიბინძურ-სიგლახისთვის
თავში კი დაგახლი მეხსო!
ეს კორძები, ეს წყლულები,
ეს კანი ფერ გადაკრული,
განა შვენის მას, ვინც არის
ოდნავ შრომის მოყვარული?
მეც ხომ ვშრომობ! მასთან შენზე
ასჯერ მეტსაც გავაკეთებ.
რომ ვქნა, ჩემის ნააზრევით
მთელს ქვეყანას ავაფეთქებ:
ციდ ვარსკვლავებს ჩამოვიტან,
მთებს ვაკესთან გავასწორებ,
და თუნდ ხვნაშიც, მკაშიც შენზე
ასჯერ მეტს ვიქ, გიმეორებ.
მაგრამ აბა დააკვირდი
ამ ჩემ ხელ-ფეხს, ამ ჩემ სხეულს,
სულაც არ ჰგავს იგი შენსას,
დაკორძილს და ქანცმილეულს“...
და ასე „ფილოსოფოსი“
მუშას დიდხანს აწამებდა,
თუმცა თითონ, შრომის ნაცვლათ,
ფიქრში ათენ-აღამებდა.
ამიტომაც მუშამ იმას
უპასუხა არაფერი,
მხოლოთ პირზე ღიმილს ჰგვრიდა
ბაყაყივით განაბერი!..

1913 წ. ავ. ბახმარო.

ონისიმე.

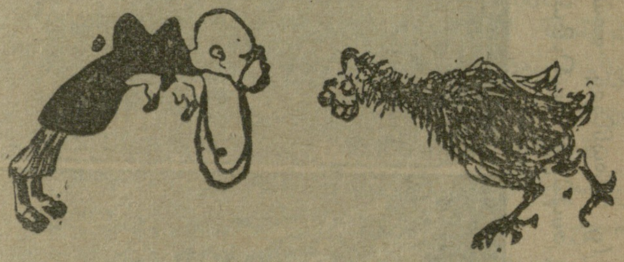

ჯარის კაცის ნაამბობი

(იმერული სცენა)

ერთხანს „აკოპებში“ ძაან გვაწუხებდა გერმანელების ანტილერია. რომ დაგვაყრიდა ბჟირივით ტყვიას, თლათ გაგვანახევრებდა. ნამეტნავათ კი ერთი დიდი ზარბაზანი გვაწუხებდა! რომ გამეისროდა ამ ჩემ ოდის ხელა ყუმბარას... ოცდა ათი საჟენის სიღრმეზე ამოთხრიდა მიწას. ერთხელ დამიძახა „კამანდერმა“ და მითხრა:

— პასლუშაი, ჩიპურტანიძე.

— ჩტო იზბოლიტე ვაშა ბლაგაროდია!

— „შენ ძაან მარჯვე ბიჭი ხარ, ბევრჯერ ყოფილხარ განსაცდელში და გადარჩენილხარ. ახლა უნდა დამავალო და გერმანიელთა იმ უშველებელ „გაუბიცას“ უნდა ჩააწყვეტიო ხმაიო.

— „სლუშაიუს, ვაში ბლაგაროდია—თქვა“, გამოვტრიალდი და წევედი პირდაპირ გერმანიელებისაკენ.

ვიარე, ვიარე... მივადექი მათ „აკოპებს“—ვუკივლე და ევიდე... გევიქეცი... ვირბინე, ვირბინე... წამომიდგა წინ მათი „ლეზევრები“—დავსჭყივლე და ევიდე... ბოლოს მივედი დიდ, გაუბიცასთან. წამოჯგიმულა კაკიაშვილის კდესავით, დოუ-

ლია პირი, ლრიალებს და ჰყრის პირიდან უშველებელ ყუმბარებს.

მივეპარე... მივეპარე, ვსტაცე ხელი და ჩაუძახე ჩანთაში.—

გამოვიქეცი, მარა რავარი...

მეეედი პოლკში, ვაჩვენე „კამანდერს“ ზარბაზანი .

„სპასიბო“—ო მითხრა.

— „რადს ტრაცა ი ვაშა ბლაგაროდია“—თქვა, ვუთხარი და წეეედი ჩემი კარავისკენ დასასვენებლად.

— უჰ!.. შე კაცო! გმირი ყოფილხარ, ნამდვილი გმირი! ბოშო და, არაფერი ჯილო მოგცეს მაგ გმირობიზა?

— ჯილდო?... კი!.. ჰო! . არა.. ჰმ!.. შე კაცო ამნაირი უბრალო საქმიზა რა ჯილდო მერგებოდა?

გუგული.

დიფამაცია.

ვსთქვათ ხუმარა ხარ, იხუმრებ.
ადვილი სამსახურია.
ბოროტებას და მის ჩამდენს
ამით ებრძოლო გწყურია.
ვნახოთ სიავის მთესველი
საქმე, ან აგიტაცია,
ან გარებიან ავტორს
(„უფლის“ ან „მეფის“ კაცია)
„რაინდი“ გული არა გყავს
ნაჩვევი ამის თმენასა,
აზრები მუზამ მოგიძღვნა
ფორმა მიანდვე ენასა,
ალნიშნე ფაქტი სისწორით
(რომლის მომქმედი კაცია)
თანაც არგესმის რა არის
კანონი „დიფამაცია“
რედაქტორი გწერს საყვედურს,
გამომცემელი შველასა
და მომჩივანი მუქარას
(მტერმა გაუძლოს ყველასა)
მერე არ გინდათ გაიგოთ
რა არის „დიფამაცია“?!
სიმართლე გქონდეს და მოწმეთ
რომ გყავდეს მთელი ნაცია
არას გიშველის, დაგსჯიან,
თვით მომჩივანის ნებაზე
(ალბათ ფიქრობენ გათქმიონ
ვარი შენს წმინდა მცნებაზე)
ტყვილა ჰგონია უბნის „ძმას“
ქალაქის, მრევლის მამასა,
რომ შეირგებდენ „ქალამნის“
და ან საკურთხის ჭამასა

ბუტუნა.

როგორ გადავწყვიტე ავრივმა ცოლის შერთვა.

(გურული სცენა)

„ქვეყანა იქცეოდა და ტურა ჭორწილს ეპირებოდაო“, ნათქვამია. სწორედ ისეა ჩემი საქმე, მარა ჩემს გარემოებას რომ გეიგებ, კი არ გამიმტყუნებ. აგერ თუთხმეტი წელიწადი დავაკანკალე, რომ დავქვრივდი. სულ ცხონებული ჩემი ფეფიკელე რომ კვტებოდა, გადმოატრიალა ჩემსკენ თვალები და მითხრა:

— ივანიკა, თუ მე გიყვარვარ იმით გევიგებ, მე რომ მოვკვტები მეორე ქალს არ ითხოვო.

— შენი ძვალი დამეკავოს პირში, თუ ვითხოვო მეთქინ, აგი კი მუასწარი და გააფიქინა ფეები.

მას მერე გეიარა 15 წელიწადი. შვამაულები სათოფეზე არ წეეიკარე, მართლა არც ისე მოხუცებული ვიყავი მაშინ, ორმოცდა ხუთი წლის ვიყავ, მეტი არა. ახლა იმისანე დროი მეეიდა, რომ ქე დავრჩი თავად მარტოტკალე. უნცროსი ბალანე ჩემი ბესიკელე—ნოვობრანცათ წეიყვანეს. აგერ ერთი წელიწადია, არაფერი ვიცი. მისი შვიათშვილი ავთანდილე ზაპასნოი იყო და ისიც წეიყვანეს, იწერება-„აბოზლი კამანდათ“ ვარ, სიკდილით არაფერი მიშავსო, მარა მე იმისი იმედი არა მაქ. თლად უფროსია და მოორე სორტის რანტიკია და იმასაც ქე გამომშვლეტენ ხელში; ჩემმა რძლებმა ეიკრეს ბარგი და ქე შუუყვენ თავ-თავის სახლში.

— მეიცადეთ, მე ვისთან მტევთ მეთქინ?

— არ დამელაპარაკო, მე ზაპასნოის ცოლი ვარო, შამომიყვირეს და წეეიდენ. რაცხა პაწას ქე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

უგზავნის იგი დალოცვილი ხემწიფე საყიდელს, თვარა, ვინ მოგცილდებოდა, ჯოხით ვერ გადავდენიდი. ეხლა დავრჩი თლად მარტოტკალე. აგი ასეა, მარა, აი, ქალიშვილები უფიქრებელს გაფიქრებიებს. ნუგეშინია კი დალაგდენ ოხრათ. მაგენს დარჩაო მაიდანი... უწინ რავა შემხედავდენ თვალით, აბა თავის დაკვრამ ჭირი მოგჭამა, ახლა, იკოცხლე, მუუვიდა, მოწონება ქრიკ ივანიკას.

აგერ გითხრა: გუშხამ ყანაში მივალ ჩასკურმუხეთებული, მოშხამული. საცხეიდან ამოძვრა მაოიელეს გოგო სუნდუხტიე; გამიკარიჭა, მეიჩოჩა ჩემკენ და-ივანე ზდრასტიო! გაგიმარჯოს ღმერთმა მეთქი-აგი ქე უთხარი, მარა პაწე კუჭიც ქე მოომივიდა: ვიფიქრე, რას იკრიჭება აი ციცე მეთქი. დევიხედე ნოვობახის კარი არ მქონდეს ღია მეთქი მარა ქე იყო დაკეტილი. მომიბრუნდა კ-დევ და მითხრა:

ივანიკა გასუქებულხარ, გალამაზებულხარო.

მაშინვე მიბუშკნა რაცხამ გულში, მივხვდი რაშიც იყო საქმე.

—არა მიშავს, ქე ვარ კარგათ მეთქი. გულში კი ვამბობ: ისე შენ გასუქდი რავარც მე ვარ გასუქებული მეთქი. გასუქებული კი არა „შვიდოული“ მერგება, წყალის მეტი აფერი ჩასულა ერთი კვირა ჩემ პირში მეთქი, მარა მივხვდი რაში იყო საქმე.

— დეიმუხლე აგერ, ვილაპარაკოთ, შენ საწყალო როის შეიტყობ სიცოცხლეს, სულ რომ ყანაში იკლავ თავს.

მივაგდე თოხი მიღმა, მოუჯექი გვერდში და გავაბი ჭუჭუნი ზაზანდარსავით. დამიწყო ლაპარაკი ვაინზე: მეცოდები, ვაინმა შვილები წაგართვა, მარტოტკალე ხარ სახში, ცოლი გყავდეს მაინც კარგიაო.

— მაინც არ იქნება მაი რომ მყავდეს, მარა აწიც მივესრებით მეთქი.

მე ძაანს გაგიპირდები რომ ითხოვო ვინმეო, დაშიწყო ბლაზური; შევყევით, შამოვყევით, გამავიწყდა ჩემი ფეფიკელეს ფიცი და ვაინიც, უთხარი რალასხოგან მიმდენი, შენზე უკეთესს ვის მოვნახავ მეთქი; გამიცინა, შამომაშტერდა თვალებში საელიობო თხასავით და მითხრა:

— „მსურს“, გეთანხმებიო, ნიჩავო პროტივ ნი იშეიტო.

-- კი მარა მამაშენმა ვარი რომ გვტკიცოს მეთქი?

— ბაბას ვინ კითხავს, ჯვარს თვარ დაგვწერენ, გრაჟდანსკათ დავქორწილდეთო.

— აი, გრაჟდანსკი, რალაა მეთქინ?

— რაი, და, ვიქნებით ერთად ჯვარდაუწერელე, თვისებით, და თუ არ მოგვეწონება, პრაშჩაიტდოსვიდანიე, შე შენდა და მე ჩემდაო.

პატარე ქე შევფიქრდი, მარა, მერე მომაგონდა, ვილასთან წავა, ნუ გეშინია, ყმაწვილებმა არ ჩამემუშტროს, ზოგიერთ ჯვარის წერას, და ცოლქმრობას, გრაჟდანსკი ბრაკიც კი სჯობიან და ყოლიფერი... როდისაც მინდა მოვცილდები, თუ გამიჭირდა... რალა ბევრი გავაგრძელო, მივეცით ხელი ერთმანეთს—მისი ოჯახი დეიქცა, ვინც თქვას მოხუცებულს სიყვარული არ შეუძლიაო. ამიგლაჯუნდა გული, ამეღვრა თვალები, ამიფათქუნდა ძარღვები, სადაც ტანში ორი წვეთი სისხლი მქონდა, ყველამ ცხვირის წვერში მეიყარა თავი, ისე გავწილდი. ბოლოს, მეეედი რავარც იქნა ჭკუაზე, გადავწყვიტეთ ნიმარიობევს ჯვარის წერა. მაშინ პატარე ლობიე და ჭყინტი სიმინდი ქე შემოვა, თუ თათრებმა არ დეიწერა მანამდი ჩემს სუნდრუხტიაზე ჯვარი. ასე წევიდა საქმე და ღმერთმა იცის ბოლო რაფერი დამირჩება.

ლუკაიეს ობოლი.

— თქვენ თამბაქოს ეწევით?

— არა. თამბაქოს წევა კაცს ასულელებს.

— სჩანს თქვენ ახალგაზდობაში ეწეოდით.

სოფლის ფერშალი.

(შარჟი 1 მოქმედებად)

(დასასრული)

ფერშალი. და, ეტა ვაშა დოზა შარლატანსტვო, ვოტ, ტეპერ, ზნაეტე, ეს̀ტ ნოვოე სრედსტვო—შესოტშესტ, ვსემ პამაგაეტ! (თვალს გადაავლებს დამსწრეებს და ენერგიულად გაიმეორებს) ვსემ პამაგაეტ! ვსემ: ი მალარიი, ი ლიხარადკე ი ვსემ. ტოლკო ეტო ნადა ვპრისნუტ, ა ესლი ნე პამაგაეტ, ტაგდა ხარაშო ვა ვნუტრ, ზნაეტე, პრინიმატ... ვა ვნუტრ!

სტუდენტი. Какъ мнѣ извѣстно, „606“ во внутрь не принимаютъ...

ფერშალი. და, და! ვა ვნუტრ, პამაგაეტ.

სტუდენტი. А вы лично примѣняли.

ფერშალი. ნეტ, ზნაეტე, ნამ, ფელდშერამ, ნე პაზვალაიუტ, ზნაეტე, ბუმაგა... ბუმაგი ნეტ, ზნაეტე... დიპლომ! ბუმაგა—ვსიო! (იცინის) ჰჰმ! და, ზნაეტე, მოჟეტ ბიტ, ი ემუ პამოჟეტ შესოტშესტ... მოჟეტ ბიტ ესლი ნე ნა მალარიინომ ი ნა გემოროიდალნომ პოჩვე, ზნაჩიტ ნა ვენერიჩესკომ... მალადოი ჩალავეკ, ზნაეტე... დალჟნო ბიტ ონ ვ ბატუმე ბივალ. (აგადმყოფს) ტი ბატუმე ბივალ?

სტუდენტი. (უთარგმნის) ბათუმში თუ ყოფილხარო?

ავათმყოფი. კი, ბატონო!

ფერშალი. ნუ, ზნაჩიტ, ეტო ნა ვენერიჩესკომ პოჩვე... მალადოი ჩალავეკ პაშალილ, ზნაეტე, ბატუმ...

სტუდენტი. А на счетъ діэты что вы скажете?

ფერშალი. (ვერ მიხვდა) კაკ?

სტუდენტი. На счетъ діэты...

ფერშალი. დეტეი ნეპრემენნო ნადო უდალიტ, ზნაეტე, ი ვააბშჩე ვაზმოჟნო ზარაჟენიე, ზნაეტე... (უცაბედათ პრაქტიკანტი დაინახა) ნუ, კაკ უ ვას, ვ აპტეკე: ტარგოვლია ესტ?

პრაქტიკანტი. არა უშავს რა, წამლები კი გაძვირდა ამ ომის გამო, მაგრამ...

ფერშალი. ნუ შტოჟე, ზნაეტე, ტეპერ ვსიო დოროგო! ი ნამ ტოჟე ოჩენ მალო დაიუტ, ზნაეტე... (გადახედავს მასპინძლებს) და, ზნაეტე, ეტო ვაინა ვსიო პერევერნულა... ტეპერ, გავარიატ, გერმანია პროზივაეტ გენერალ ლანდშურმ! გდე ონ ბილ დასიხპორ, შტო, არესტავალი ევო შტოლი? ტამ ტრუდნო, ზნაეტე... უ ნიხ ი პუშკა, ი ვანიუჩი გაზ, ი ვსიო! ატკუდა ეტო ვანიუჩი გაზ ანი ვიპუსკაიუტ, ჩორტ ევო ზნაეტ! ტამ ტრუდნო ა ტურკი?.. ტურკი, ია პომნიუ; ვი ნე პომნიტე—მალჩიკ ეშჩო ბილი—ვა ვრემია პახოთოვ ტურკი... ტურკი ხარაშო ბეგუტ! (იცინის) ჰჰმ! რუკუ ზდეს მოჟნო ვიმიტ? (ხელს აბანინებენ).

ფერშალი. ნუ შტო, კაკ გასუდარსტვენნაია დუმა? გავარიატ ტეპერ ხარაშო, ვსე დეპუტატი საგლასნი ი ხარაშო საბერაიუტსა.

სტუდენტი. Да, теперь ужъ не замѣчается абсентеизмъ?

ფერშალი. (ვერ მიხვდა) კაკ?

სტუდენტი. Абсентеизмъ!

ფერშალი. აქვსენტია კოტრიკაძე? ევო ნიკაგდა ნე იზბერუტ ვ გასუდარსტვენოი დუმე. ონ ვისტრიგნი სვიაშჩენიკ... ნეტ, ევო ნი ზაშტო ნე იზბერუტ! (ხელის ბანასათავებს და ავათმყოფისკენ მიბრუნდება).

სტუდენტი. Ну, что? какъ долго емѫ придется лежать? какъ вы думаете?

ფერშალი. ნე ზნაიუ, ზავისიტ ატ არგანისმა, ზნაეტე, ია სვაეი სტარანი... ლეკარსტვო ი ვსიო უხოდ, ზნაეტე, ა ესლი უმრიოტ; (ხელებს გაშლის)... მი ვსე უმირაემ! (გადახედავს დამსწრეებს) ვსე!

სტუდენტი. А лѣкарство давать въ таблеткахъ?

ფერშალი. ნეტ, ტაბურეტკი კაკ მოჟნო. ნადა ევო მიახკო პალაჟით.

სტუდენტი. Можетъ быть надо доктора позвать?

ფერშალი. ია დუმაიუ, ნეტ, ზნაეტე: კაკაია რაზნიცა: დოქტორ—ფაიტონ, ა ია ლოშად! (იცინის) ჰჰმ! ონ ნა ფაეტონე რაზიეჟაეტ, ა ია ნ ლოშადი, ზნაეტე—ვოტ რაზნიცა! (წასვლას აპირებს) ნუ ვსევო ხაროშავო! (კარებისაკენ მიდის და გზაში ხელს ართმევს ყველა იქ მყოფებს ისე, როგორც შემოსვლისას ჩამოართვა).

სტუდენტი. Вы зайдете еще?

ფერშალი. ნეტ, ზნაეტე, დალჟნო ბიშ, ბოლშე ნე ზაიდუ (პალტოს იცვამს).

სტუდენტი. (ფულს აძლევს).

ფერშალი. (ფულს ართმევს) ია ეშჩო რაზ ზაიდუ! (გადის).

ფ ა რ დ ა.

ღია წერილი

ბ-ნ ბუტუნაკ.

ამ დღეებში რედაქციამ მიიღო ქ. ფოთიდან შემდეგი შინაარსის წერილი:

„თქვენს იუმორისტულ ჟურნალ“ ეშმაკის მათრახის“ მე11 ნომერში მოთავსებულია ჩემს შესახებ დიფამაციაა ლექსად.

ვინაიდან მე მსურს სამართალში მივსცე დასახელებული დიფამაციის ავტორი, უმორჩილესად გთხოვთ გამომიგზავნოთ ფოთის ქალაქის პოლიციის საშვალებით ასლი ამ დიფამაციის ტექსტისა, მაცნობოთ სახელი, მამის სახელი და გვარი შემადგენელისა და აგრეთვე შემატყობინოთ გაწეული ხარჯის რაოდენობა; წინააღმდეგ შემთხვევაში მე იძულებული ვიქნები პასუხის გებაში მივსცე თვით გამომცემელი თქვენი ჟურნალისა.

პატივისცემით მლვდელი **გიორგი კვერკელია.**

ყოველივე ზემორე ხსენებული მოწერილია რუსულათ, ალბათ იმიტომ, რომ განცხადებას ოფიციალური ხასიათი არ დაეკარგოს. ქვეშ კი, ხელმოწერილი ქართულად არის.

როგორც გამოირკვა **„დიფამაცია“** იგივე ყოფილა პრესის წინააღმდეგ, რაც ომში „სულშემხუთავი გაზია“, ვინაიდან სიმართლეს დანაწერისას მისთვის არავითარი მნიშვნელობა არა ჰქონია.

ამიტომ რედაქცია „ეშმაკის მათრახისა“ მოგმართავს თქვენ შემდეგის წინადადებით:

1—წარმოგვიდგინოთ ახლო მომავალში დაწვრილებითი ცნობები აღნიშნული მოძღვრის გ. კვერკელიას საზოგადო მოღვაწეობის შესახებ,

2— განსაკუთრებულის გულდასმით, უკლებლივ აგვიწეროთ ყოველივე წვრილმანი იმ ინციდენტისა, რომელსაც თქვენ ლექსში ეხებით,

3—დაუყონებლივ გვაცნობოთ იქნება თუ არა საჭირო რედაქციისაგან საგანგებო მამომძიებლის გამოგზავნა აღნიშნული საკითხის გამოსარკვევათ.

იმედი გვაქვს ყოველივე ეს აღსრულებული იქნება უახლოეს დროში.

„ეშმაკის მათრახის“ რედაქცია.

II.

მღვდელს გიორგი კვერიკეელიას!

პატიოსანო მამაო!

თქვენი საყურადღებო განცხადების შესახებ პატივი გვაქვს მოგახსენოთ შემდეგი.

სარედაქციო პრაკტიკაში არ არის მიღებული ავტორის შეუკითხავათ გადაეცეს მომჩივანს, თუნდაც ფოთელი პოლიციის საშვალებით, სარედაქციო ხელნაწერები და მათი ავტორები.

ამიტომ ღმორჩილესად გთხოვთ ამ საქმეში მაინც იქონიოთ მოთმინება დ-, უკეთუ ავტორი „დიფამაციასა“ არ იკისრებს თქვენი სამჯავროს წინაშე წარმოდგომას, მსხვერპლად მიიღოთ ჩვენი რედაქტორ-გამომცემელი.

„ეშმაკის მათრახის“ რედაქცია.

წერილი რედაქციის მიმართ

ბ-ნო. რედაქტორო.

თქვენ პატივცემულ იუმორისტულ ჟურნალ „ეშმაკის მათრახის“ №4—ში მოთავსებულია გამოცანა ლანჩხუთლებისათვის ბურცევის ფსევდონიმით. ზოგიერთმა ჩემმა პირად მტრებმა ხმა გაავრცელეს რომ ეს ჩემზეა დაწერილი. ამის გამო გთხოვთ უმორჩილესათ მომცეთ საშვალება მივმართო ავტორს გამოაცხადოს რომ გამოცანა მე არ შემეხება ანდა ჩემზე დაუწერია. იმ შემთხვევაში ვიწვევ სამედიატორო სასამართლოში და მოვითხოვ დამტკიცებას იმ საშინელ ბრალდებისას რომელიც შიგ არის ჩამოთვლილი წინააღმდეგ შემთხვევაში ვიტოვებ უფლებას მას მე უწოდო საზიზღარი ცოლის მწამებელი პატივის ცემით **აროონ ტულუში.**

გოლოვინის პროსპექტისა და სამხედრო ქუჩის კუთხეში

გაიხსნა ახალი აფთიაქი

ვარლამ აზვლედიანისა.

შუშხუნა „ჩვენი გემო“ კვასი

გთხოვთ პირადად დარწმუნდეთ.

„ჩვენი გემო“-ს ქარხანა გადავიდა ჩერქეზოვის ქუჩაზე № 38.

კვასი მზადდება პირველ ხარისხოვან მასალისაგან და ნადუღი წყლით. სისუფთავე ქარხანაში საუცხოვოთ დაცულია. ამზადებს დიდი ხნის დაკვირვებული და პრაქტიკის მქონე მოხელე. გემო და სუნი მეტად სასიამოვნო აქვს.

ვისაც სურს დალიოს ნამდვილი პურის კვასი. მოითხოვოს ყოველგან „ჩვენი გემო“ და არ აურიონ ის სხვა ფირმებში. კვასი „ჩვენი გემო“ ქიმიურ ლაბორატორიისაგან გასინჯული და მოწონებულია.

გთხოვთ პირადად დარწმუნდეთ.

1 მაისიდან ქალაქ თფილისში გაიხსნა ჟურნალ-გაზეთების კანტორა

„განათლება“

ჯერ-ჯერობით აგენტებს გაეგზავნება შემდეგი გაზეთები: „თანამედროვე აზრი“, „ეშმაკის მათრახი“, „თემი“, „თეატრი და ცხოვრება“, ქუთათური „ახალი კვალი“, „კავკაზსკოე სლოვო“, „თბილისის ლისტოკი“, „ორიზონი“, „მშაკი“ და „ხათაბალა“.

აგენტები ვალდებულია მთელი თვით დაკვეთილი გაზეთების ფასი წინდა-წინ გადაიხადონ. წინააღმდეგ შემთხვევაში გაზეთები არ გაეგზავნებათ.

ფული და წერილები უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი ადრესით: Тифлисъ, почт. ящ. № 96, Сильвестру Р. Таварткиладзе.

კანტორის ადრესი: ოლგინსკაია, № 6.

იყიდება გასული წლების ჟურნალები:

1) „ეშმაკის მათრახი“ 1908 წ. 34 ნომერი 2 მ. 50 კ.

2) „ეშმ. მათრახი“ –1909 წლ. 34 ნომერი 2 მ. 50 კ.

ორივე წიგნი ერთად მშვენიერი ყდით ეღირება—6 მან.

3) „მათრახი“ 1910 წლის 33 ნომერი—2 მ. 50 კ.

4) „ალმანახები“ 1909 წლის 10 ნომერი—50 კ.

პროვინციაში მსურველთ გაეგზავნება ჩვენის ხარჯით ვინც წინ და წინ გამოგზავნის ფულს ან ფასდადებით გაიწერს.

ადრესი: Тифлисъ, Типографія Шрома, Теофилу Болквадзе.

ქალაქ თფილისში

გამოდის ყოველ-კვირეული იუმორისტული გამოცემა

ეშმაკის მათრახი

ჟურნალის სამხატვრო და სალიტერატურო მხარეს განაგებენ **ეშმაკი და თაგუნა**, ხოლო გამოცემის საქმეს ა. გ. ბუკია.

ჟურნალის ფასი 12 თვით 5 მ. ✦ 6 თვით 3 მ. ✦ 3 თვით 1 მ. 50 კ. ✦ 1 თვით 50 კ.

„ეშმაკის მათრახში“ დაიბეჭდება მ ხ ო ლ ო დ იუმორისტული შინაარსის წერილები, ლექსები, მოთხრობები, ზღაპრები, არაკები, შარადები, გამოცანები, ნაკვესები და სხვა.

✦ ჟუნალში დაიბეჭდება საერთაშორისო ომის ილიუსტრაციები.

რედაქცია სთხოვს ყველა თანამშრომლებს, მასალები გამოგზავნონ

ამ ადრესით:

Тифлисъ *)

С. Р. Таварткиладзе.
Олгинская 6,
Почтов. ящ. № 96.

(ეშმაკის მათრახისათვის)

*) ეს ადგილი კონვერტზე მარკისათვის არის დანიშნული და გულმავიწყებს მოვაგონებთ, რომ ✦ უმარკო წერილებს რედაქცია არ დაიხსნის ✦

ნებადართულია სამხ. ცენზორ. სტამბა ამხ. „შრომა“. რედაქტორ-გამომც. თ. ბოლქვაძე